2004 metais, V., 2006, p. 192)) medžiagos pagrindu. Svarbi ir kita – paminklosauginė – išvada. Senamiesčio teritorijoje tarybiniu laikotarpiu pastačius net ir stambius objektus, jeigu jie be rūsių, po jais išliko nesuardytų kultūrinio sluoksnio vietų, tad rekonstruojant tokius pastatus būtina paminklosauginė sąlyga – atlikti bent žvalgomuosius archeologinius tyrimus.

The excavation at the cultural centre basement site at A. Baranausko Square 2

In 2008, 97 m^2 was excavated at the site where a basement is being built in the S part of the Anykščiai Cultural Centre building at A. Baranausko Square 2 in the N part of Anykščiai Old Town (Fig. 1). In it were found a 0.5–1.3 m thick 17th–19th-century old town cultural layer (Fig. 2) with wheel thrown glazed and unglazed pottery, stove tile, and glass fragments, iron nails, a 1748 Russian coin (a denga), and animal bones. A dump containing 'pot-shaped' *(Topfkachel)* stove tiles was found in the W part of the excavated area. The layer in the central part was destroyed in the first half of the 20th century by a stone basement.

JONIŠKIS

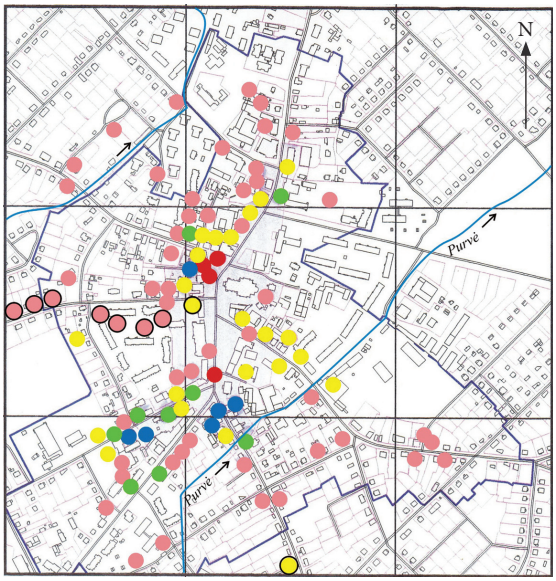
Ernestas Vasiliauskas

Tyrinėjimai Joniškyje

2008 m. buvo atlikti didesnės ar mažesnės apimties archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai (JIKM, ŠAM) įvairiose Joniškio senojo miesto (A1901) ir urbanistikos paminklo (UV15) vietose (1 pav.). Jie buvo susiję su žemės kasimo darbais tiesiant kanalizacijos, vandentiekio, elektros kabelio trasas. Tyrinėjimai vyko: Miesto aikštėje 7 (ištirtas 3 m^2 plotas); M. Slančiausko g. 1–5, Parko g. 2–8 ir Miesto aikštėje 1–7 (žvalgytas 270 m^2 plotas); Dariaus ir Girėno g. 20 ir 23, Šiaulių Senosios g. 32 ir 36 (tyrinėtas 74,4 m^2 plotas); Dariaus ir Girėno g. 16–20 ir Latvių g. 16–21 (žvalgytas 554 m^2 plotas). Iš viso 2008 m. Joniškio mieste ištirtas 77,4 m^2 plotas, žvalgytas bendras 824 m^2 plotas.

Tyrinėjimai **Miesto aikštėje 7** (ištirti 2 šurfai) suteikė informacijos (anksčiau šioje vietoje tyrinėjimai nevykdyti) apie šios buvusios Turgaus aikštės V dalies užstatymo raidą. Čia 0,8–1,3 m gylyje aptiktas XVII–XVIII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis, pastato akmeniniai pamatai bei to laikotarpio radiniai (XVII–XVIII a. buitinė keramika, XVII–XIX a. kokliai, XVII ir XIX a. monetos, plomba, geležinis pentinas, balto kaolino pypkės kotelis (tai jau trečias toks radinys Joniškyje, žr.: *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 227, pav. 3:1; p. 285). Kai kurie dirbiniai (juostinio koklio fragmentas, pentinas, švininė plomba) Joniškyje aptikti pirmą kartą.

Šurfe 1 išskirti 4 sluoksniai. 20 cm gylyje po velėniniu sluoksniu 1 atsidengė maišytos juodos žemės su angliukais sluoksnis 2. 60–73 cm gylyje pasiektas maišytos rudos žemės sluoksnis 3. Jame rasta žiestos XVII–XIX a. oksidacinės glazūruotos ir neglazūruotos keramikos, gyvūnų kaulų. 84–108 cm gylyje aptikti 24x23, 21x25, 18x15 cm dydžio pamatiniai akmenys. Pastato pamatai (40 cm pločio) orientuoti R–V kryptimi. Virš jų rasta XVII–XVIII a. I pusės glazūruotų plokštinių, juostinių, puodyninių koklių fragmentų (2 pav.), žiestos kaimiškos (kakleliai atlošti ir profiliuo-

1 pav. 1990–2008 m. Joniškio mieste tyrinėtų vietų situacijos planas: 1 – pastatai; 2 – sklypai; 3 – gatvės; 4 – saugoma teritorija (UV 15); 5 – VI–XI a. kapinynas; 6 – XVI a. pabaiga – XVII a.; 7 – XVII a.; 8 – XVIII a.; 9 – XIX–XX a.; 10 – 2008 m. tyrinėtos vietos. E. Vasiliausko brėž.

Fig. 1. Situation plan of the 1990–2008 excavation sites in the city of Joniškis: 1 – buildings; 2 – plots; 3 – streets; 4 – protected territory (UV 15); 5 – the 6th–11th-century cemetery; 6 – late 16th – 17th centuries; 7 – 17th century; 8 – 18th century; 9 – 19th–20th centuries; 10 – 2008 excavation sites.

ti), oksidacinės glazūruotos (3 pav.) ir neglazūruotos keramikos, olandiškų čerpių šukių, tamsaus stiklo butelio dugnas, gyvūnų kaulų, geležinis pentinas su spygliu (4 pav.). Jis yra „U“ raidės formos, deformuotas. Pentino spyglio pjūvis: gale ir per vidurį – keturkampis (6x6 mm skersmens), o ties lankeliu – apvalus (1 cm skersmens), 8,3 cm ilgio. Pentino lankelis padarytas iš stačiakampio pjūvio (21x 3 mm) juostelės, 14x10,2 cm dydžio. Vienas lankelio galas užlenktas (2,5 cm ilgio), su skyle, kitas perkirptas į 2 atšakas (2,2 cm ilgio, 6 m pločio), kurių galai užriesti. Atšakų užrie-

2 pav. XVII a. kokliai. Miesto aikštė 7. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 2. 17th-century stove tiles. Miesto Square 7.

3 pav. XVIII–XIX a. žiestų glazūruotų lėkščių dalys. Miesto aikštė 7. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 3. Pieces of 18th–19th-century wheel thrown glazed plates. Miesto Square 7.

4 pav. XVII–XVIII a. geležinis pentinas. Miesto aikštė 7. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 4. A 17th–18th-century iron spur. Miesto Square 7.

timų skersmuo – 9 mm, plotis – 7 mm. Į P nuo pamatų, 1,27–1,28 m gylyje, atsidengė duobė, kurios turinį sudarė ruda žemė su puvėsiais. Jos viduryje buvo 15x25 cm dydžio akmuo. 1,38–1,4 m gylyje pasiektas įžemis – rudas molis.

Šurfe 2 išskirti 5 sluoksniai. Iki 16 cm gylio buvo supiltinis velėninis sluoksnis 1. 16 cm gylyje atsidengė supiltinis molio, maišyto su žeme, sluoksnis 2. 30–31 cm gylyje pasiektas supiltinis griuvenų sluoksnis 3. Jį sudarė pilka žemė, plytų nuolaužos, akmenys, degėsiai. Sluoksnyje rasta žiestos XIX–XX a. oksidacinės glazūruotos, porceliano, fajanso, keramikos, plokštinių ir puodyninių koklių šukių, tamsaus stiklo butelio šukė, gyvūnų kaulų. 84 cm gylyje atsidengė juodos žemės su degėsiais, XIX–XX a. griuvenomis sluoksnis 4. Jame rasta žiestos kaimiškos, oksidacinės glazūruotos ir neglazūruotos, fajanso, porceliano keramikos, plokštinių ir puodyninių koklių šukių, tamsaus stiklo butelio dugnas, 1927 m. Virbalio muitinės plomba, 184(?) m. Rusijos imperijos moneta, tiksliau dėl apnašų nenustatyta moneta. 1,2–1,3 m gylyje šurfe pasiektas pilkos žemės sluoksnis 5 su XVII–XVIII a. radiniais (žaliai glazūruotų plokštinių koklių fragmentais (2 pav.), žiesta kaimiška (kakleliai atlošti ir profiliuoti), oksidacine glazūruota (3 pav.) ir neglazūruota keramika, geležine kaltine vinimi, balto kaolino pypkės koteliu, gyvūnų kaulais. 1,6–1,9 m gylyje pasiektas įžemis – rudas molis. Šurfo viduryje, 1,6 m gylyje išryškėjo ovalo formos 1,36x0,8–0,85 m dydžio, 26–30 cm gylio duobė, orientuota ŠR–PV kryptimi. Joje rastas tiksliau nenustatytas vario lydinio dirbinys.

5 pav. Trasos 1 bendras vaizdas. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 5. General view of ditch 1. Dariaus ir Girėno St.

Tyrinėjimai **Dariaus ir Girėno g. 20 ir 23** bei **Šiaulių Senosios g. 32 ir 36** (iškasti 3 šurfai, 1 trasa, 2 atšakos) (1, 5 pav.) suteikė vertingos informacijos (anksčiau šioje vietoje tyrinėjimai nevykdyti) apie šios miesto dalies užstatymo raidą. Čia 70–80 cm gylyje rastas XVII a. II puse – XIX a. I puse datuojamas kultūrinis sluoksnis, 2 pastatų pamatai, iš akmenų krautas kiemo (?) grindinys, 2 pintinių tvorų liekanos, 1 ūkinė duobė, tvarto mėšlo (?) sluoksnis bei to laikotarpio dirbiniai: žiesta buitinė kaimiška, oksidacinė glazūruota ir neglazūruota keramika, molinė švilpynė, žalvarinė segė, varinės monetos, stiklo karoliukai, geležinės spynos, skiltuvas, grandinėlė, pasagos, švininės plombos ruošinys bei kt. Nemaža jų dalis (molinė švilpynė, geležinės grandinėlės frag-

mentai, skiltuvas, stiklo karoliukai, švininės plombos ruošinys bei kt.), kaip ir Miesto aikštėje 7 Joniškyje, aptikta pirmą kartą.

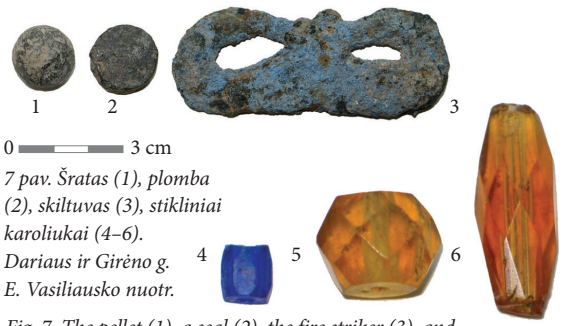
Tyrinėtos ***trasos 1*** sluoksnių stratigrafija vientisa ir nesudėtinga, panaši kaip ir šurfuose 2, 3. Išskirti 6 sluoksniai bei keletas tarpsluoksnių (6 pav.). Paviršius lygus. Iki 6–8 cm gylio buvo asfaltas (sluoksnis 1). Po juo atsidengė supiltinis smėlio, žvyro, skaldos sluoksnis 2. 19–23 cm gylyje rastas XIX–XX a. pilkos, rudos žemės, maišytos su žvyru, smėliu, raudonų plytų nuolaužomis sluoksnis 3. Dalyje trasos 51 cm gylyje atsidengė supiltinis 10–16 cm storio žvyro, smėlio sluoksnelis, kitur 48–52 cm gylyje, tarp 3-iojo ir 5-ojo sluoksnių, buvo 36 cm storio pilkos, juodos žemės su XIX–XX a. I pusės griuvenomis, raudonų plytų nuolaužomis sluoksnis. Skirtingose trasos vietose 36–42 cm ir 48–68 cm gylyje atsidengė rudos, juodos žemės sluoksnis 4. Jame rasta žiestos kaimiškos, oksidacinės glazūruotos ir neglazūruotos keramikos, geležinis langų vyris, kaltinių vinių, durų kniedė, kitų geležinių dirbinių, skaidraus stiklo stiklinės, tamsaus stiklo butelių, puodyninių koklių šukių. 68 cm gylyje virš grindinio buvo juodos–rudos 22–25 cm storio žemės sluoksnis 5. Jame rasta XVII a. II pusės – XIX a. I pusės žiestos kaimiškos ir oksidacinės glazūruotos ir neglazūruotos keramikos, gyvūnų kaulų, kitų individualių radinių (švininis šratas (7:1 pav.)). Tarp sluoksnių 4 ir 5 62 cm gylyje atsidengė XVII a. II pusės – XIX a. I pusės 12–18 cm storio juodos žemės sluoksnis. Jame aptikta raudonų plytų nuolaužų, žiestos kaimiškos ir oksidacinės glazūruotos ir neglazūruotos keramikos, gyvūnų kaulų, kitokių individualių radinių (žalio stiklo karoliukai (7:4–6 pav.)). 72 cm gylyje atsidengė 6 cm storio supiltinis rudo molio sluoksnis. 62–96 cm gylyje didesnėje trasos

6 pav. Trasa 1, grindinys (pirmasis sluoksnis) ir PR sienelė. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 6. Ditch 1, the paving (first layer) and the SE wall. Dariaus ir Girėno St.

dalyje atsidengė juodos žemės sluoksnis 5 su gausiais XVII a. II pusės – XIX a. pradžios radiniais: žiesta kaimiška, oksidacine glazūruota (8 pav.) ir neglazūruota, fajanso, juodąja, akmens masės keramika, plokštinių koklių kaklelių, puodyninių koklių šukėmis, olandiškų čerpių fragmentais, odinės avalynės fragmentais, geležinėmis pasagomis ir jų fragmentais, kaltinėmis vinimis, dilde, tiksliau nenustatytais geležiniais ir žalvariniais dirbiniais, tamsaus ir skaidraus stiklo butelių, lan-

7 pav. Šratas (1), plomba (2), skiltuvas (3), stikliniai karoliukai (4–6). Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 7. The pellet (1), a seal (2), the fire striker (3), and glass beads (4–6). Dariaus ir Girėno St. 0 1 cm

0 5 cm

8 pav. XVIII a. glazūruotų lėkščių dalys. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 8. Pieces of 18th-century glazed plates. Dariaus ir Girėno St.

0 5 cm

9 pav. XIX a. I pusės fajanso lėkštės dalis. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 9. Part of a faience plate from the first half of the 19th century. Dariaus ir Girėno St.

10 pav. Žiestos kaimiškos keramikos fragmentai. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 10. Fragments of wheel thrown rustic pottery. Dariaus ir Girėno St. 0 5 cm

gų stiklo šukėmis. Šiame sluoksnyje, 50–70 cm gylyje surinktos 2 XIX a. I pusės fajanso lėkščių pusės (9 pav.). Jos apdegusios (?) arba pajuodavusios nuo grunto (?) savybių, dengtos patina. Lėkščių profilis – briaunuotas, šone yra 3 ir 6 skylės (3 mm skersmens), masės spalva – balta. Jų angų skersmuo – 26,5 cm, dugnų – 16 cm, aukštis siekia 4,4 cm, dugno storis – 4 m, priedugnio – 4,5 mm, sienelės – 5 mm, pakraštėlio – 3,5 mm. Taip pat rasta molinės glazūruotos taurelės kojelė.

65–72 cm gylyje atsidengė tvarto mėšlo (?) – rudos žemės sluoksnis su rudos spalvos puvėsiais bei gausiais XVII a. pabaigos – XIX a. I pusės radiniais: žiesta kaimiška (88 vienetai – 34,64 %) (10 pav.), oksidacine glazūruota (115 vienetų – 45,28 %) ir neglazūruota (24 vienetai – 9,45 %), fajanso (27 vienetai – 10,63 %) keramika, tamsaus stiklo butelių, langų stiklo šukėmis, geležinėmis kaltinėmis vinimis, durų vyrių dalimi, odinės avalynės fragmentais, gyvūnų kaulais, individualiais radiniais (moline švilpyne (11 pav.), įstatomomis skrynios (?) ir pakabinama geležinėmis spynomis su variniais vidaus mechanizmais (12 pav.), durų (?) kabliu, geležinėmis pasagomis ir jų fragmentais, varinėmis sagomis, mėlyno stiklo karoliuku (7:4 pav.), varine Rusijos imperijos 1833 m. 5 kapeikų nominalo moneta, geležiniu skiltuvu užriestais į vidų galais (7:3 pav.), švininės plombos ruošiniu (7:2 pav.).

Trasos Š dalyje, į ŠR nuo duobės 1, įžemyje, 94–96 cm gylyje (H_{abs} 49,17–49,19 m) atsidengė 2 eilės kuoliukų – pirmosios pintinės tvoros (?) likučiai. Jų eilės tęsėsi ŠR–PV (30–240°) kryptimi. Kuoliukų skersmuo – 4 cm, tarpai tarp eilių – 25 cm, o tarp kuoliukų – 13–16 cm. Trasos P dalyje, į PV nuo akmenų grindinio, įžemyje, 94–96 cm gylyje (H_{abs} 49,17–49,19 m), atsidengė antrosios pintinės

11 pav. Švilpynė. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 11. A whistle. Dariaus ir Girėno St.

0 3 cm

12 pav. XVIII–XIX a. I pusės durų ir skrynių (?) geležinių spynų vidinė pusė. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr. 0 5 cm

Fig. 12. The interior of an iron door and chest (?) lock from the second half of the 18th–19th century. Dariaus ir Girėno St.

tvoros likučiai – 2 eilės kuoliukų. Jų eilės tęsėsi ŠV–PR (300–120°) kryptimi. Kuoliukų skersmuo – 6 cm, tarpai tarp eilių – 29–30 cm, o tarp kuoliukų – 18–20–30 cm.

80–86 cm gylyje (H_{abs} 49,33–49,27 m) atsidengė iš akmenų krautas XVII a. II pusėje – XIX a. I pusėje naudotas grindinys (sluoksnis 6) (6, 13 pav.). Tyrinėtoje trasoje PV–ŠR (70–250°) kryptimi nustatytas grindinio plotis – 15,3 m.

5–10 cm storio sluoksnyje virš grindinio aptikta daug radinių: gyvūnų kaulų, odinės avalynės fragmentų, sveikų lazdyno riešutų kevalų ir jų duženų, žiestos kaimiškos (227 vienetai – 62,88 %) (10 pav.), oksidacinės glazūruotos (123 vienetai – 34,07 %) (8 pav.) ir neglazūruotos (11 vienetų – 3,05 %) keramikos, negausiai puodyninių koklių ir olandiškų čerpių, langų stiklų, dengtų patina, ir tamsaus stiklo butelių šukių, tiksliau nenustatytų geležinių dirbinių, kaltinių vinių, durų kniedžių, raudonų plytų dalių (12x5x? cm), kitų individualių radinių: XVII a. vidurio Jono Kazimiero Vazos 2 šilingai, 1726 m. Rusijos imperijos 5 kapeikų nominalo moneta (14 pav.), 2 galąstuvų dalys, geležinės grandinėlės nuo svarstyklių (?) 3 fragmentai (sunerta iš 2 cm skersmens, 3 mm storio 9 apvalių grandelių, bendras grandinėlės ilgis – 11,5 cm) (15:1 pav.), raginės rankenos pusė, peilio ir šakutės raginių kriaunų dalių, geležinė stačiakampio formos grandis, žalvarinio žiedo dalis (15:2 pav.), XVII a. II pusės širdies formos segė (15:3 pav.). Segė 2,9x2,1 cm dydžio, viršutinė dalis ažūrinė. Jos lankelio pjūvis pusiau apvalus, 3x2 mm skersmens, adatos pjūvis irgi pusiau apvalus, 2x1 mm skersmens.

Grindinys vietomis buvo kelių aukštų – vadinasi, ne kartą remontuotas. 80–84 cm gylyje akmenys buvo nedideli – 12x9, 9x7, 10x7, 10x7, 13x12, 14x10 cm dydžio (6 pav.). Nuėmus juos 84–87 cm gylyje atsidengė didesni ir plokšti (53x66, 56x41, 70x56 bei 33x38, 36x33,

13 pav. Trasa 1, grindinys, nuėmus pirmąjį sluoksnį akmenų, ir ŠV sienelė. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 13. Ditch 1, the paving after the first layer of stones was removed and the NW wall. Dariaus ir Girėno St.

0 3 cm

14 pav. Varinė Rusijos imperijos Jekaterinos I 1726 m. 5 kapeikų nominalo moneta. 3,25 cm skersmens. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 14. A 1726 Russian Imperial copper five-kopeck coin from the reign of Elizabeth I. ∅ 3.25 cm. Dariaus ir Girėno St.

0 3 cm

0 2 cm

15 pav. Geležinės grandinėlės fragmentai (1), XVII a. II pusės žiedo fragmentas (2) ir segė (3). Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 15. Iron chain fragments (1), a fragment of a ring from the second half of the 17th century (2) and a brooch (3). Dariaus ir Girėno St.

23x30, 29x26, 28x20, 23x20, 21x19, 21x26 cm dydžio) akmenys (13 pav.). Tarp šių akmenų sluoksnių užfiksuotas supiltas smėlio, maišyto su pilka žeme, sluoksnis, rastas plokštinio glazūruoto koklio, dekoruoto augaliniais (rugiagėlės) motyvais, fragmentas – kampas. Tarp grindinio akmenų virš įžemio 90 cm gylyje buvo rastos žiestos XVII a. II pusės kaimiškos keramikos puodo 7 šukės. Vietomis akmenų nebuvo (išlupti?) – čia tarp akmenų atsidengė įžemis – rudas molis.

Trasos P dalyje 70 cm gylyje atsidengė akmenų pamatų (?) eilė, einanti palei grindinio P pakraštį PV–ŠR (230–50°) kryptimi. Akmenys buvo 34x29, 44x23, 27x25, 27x25, 25x19, 23x31, 38x22 cm dydžio. Pamatų eilė buvo 3,7 m ilgio, 24–27 cm pločio (t. y. per vieno akmens skersmenį) (16 pav.). Tarp šių pamatų ir trasos P sienelės rasta gyvūnų kaulų, žiestos kaimiškos, oksidacinės glazūruotos ir neglazūruotos (keptuvės rankenėlė) keramikos, puodyninių koklių šukių, lazdyno riešutų kevalų, pušų kankorėžių, geležinė kaltinė vinis, staliaus drožtuvas ir skobtas (17 pav.).

96–116 cm gylyje (H_{abs} 49,17–48,97 m) atsidengė įžemis – rudas molis. 1–1,1 m gylyje išryškėjo duobė 1. Jos plotis 310–130° kryptimi siekė 1,2 m. Duobėje rasta sutrūnijusios medienos, XVII a. II pusės didelių žiestos kaimiškos keramikos šukių (27 vienetai – 55,10 %) (10 pav.), oksidacinės glazūruotos (22 vienetai – 44,90 %) keramikos, gyvūnų kaulų. Radiniai koncentravosi 1–1,1 m gylyje. 1,2 m gylyje atsidengė sutrūnijęs 51 cm ilgio, 22 cm skersmens rąstelis. Duobės PR dalyje 1 m gylyje atsidengė 1,2 m ilgio, 80 cm pločio, 7–8 cm storio šlako, degėsių dėmė. Kitų radinių joje nerasta. 1,16 m gylyje sluoksnio struktūra pakito – žemė juoda, maišyta su moliu, joje buvo organinės kilmės puvėsių. Įžemis – rudas molis – pasiektas 1,3–1,32 m gylyje (H_{abs} 48,84–48,82 m).

Tyrinėtoje atšakoje 2 60–65 cm gylyje atkastas plūktinės molio aslos, maišytos su degėsiais, pilka žeme sluoksnis. Virš jos rasta XVIII–XIX a. žiestos kaimiškos ir oksidacinės glazūruotos (pavyko rekonstruoti pusę puodelio), fajanso, porceliano keramikos, geležinis kaltelis, durų kabliuko dalis, durų vyris, pasagos pusė, nenustatytas geležinis dirbinys,

langų stiklo šukė, gyvūnų kaulų. 72 cm gylyje atkasti iš akmenų sudėti pamatai, orientuoti R–V kryptimi. Jų plotis siekė 30 cm. Akmenys pamatuose buvo 12x11, 13x10, 15x19, 15x12, 17x19, 8x13 cm dydžio, o R sienelėje atidengtas 58x31 cm dydžio akmuo.

72–81 cm gylyje po pamatiniais akmenimis prasidėjo XVII–XVIII a. kultūrinis sluoksnis. Jį sudarė juoda žemė. Sluoksnyje rasta žiestos kaimiškos keramikos, plokštinių koklių kaklelių, puodyninių koklių šukių, skaidraus stiklo butelio dugninė šukė, tiksliau nenustatytas žalvarinis dirbinys, gyvūnų kaulų. 95–100 cm gylyje pasiektas įžemis – rudas molis.

Tarp Dariaus ir Girėno gatvėje surinkta XVII a. pabaigos – XVIII a. žiestos kaimiškos keramikos (34,64–62,88 %), dominuoja profiliuotais kakleliais (59 vienetai – 43,06 %) (šiek tiek skiriasi nuo ankstesnės XVII a.). Kiek mažiau rasta įgaubtais (32 vienetai – 23,36 %), dar mažiau – stačiu kampu atloštais kakleliais (18 vienetų – 13,14 %), nežymiai profiliuotais (14 vienetų – 10,22 %), tiesiais (8 vienetai – 5,84 %) ir nežymiai atloštais kakleliais (6 vienetai – 4,38 %) (10 pav.). Šie radiniai papildė duomenis apie Joniškio tradicinės keramikos raidą XVII–XIX a. I pusėje. Lyginant su ankstesniu XVII a. laikotarpiu, pastebėta, kad sumažėjo žiestos kaimiškos keramikos kiekis – ji sudarydavo iki 85–95 %, padidėjo – oksidacinės.

Miesto aikštėje 7 bei Dariaus ir Girėno gatvėje taip pat surinkta XVII a. II pusės – XIX a. pradžios žiesta oksidacinė glazūruota (34,07–48,12 %) (daugiausia lėkštės) (3, 8 pav.) ir neglazūruota (3,05–10,04 %) (daugiausia puodynės) keramika, panaši į ankstesnių tyrimų Joniškio mieste metu surinktąją.

Tyrinėtoji vieta Dariaus ir Girėno gatvėje nėra įtraukta nei į Joniškio senojo miesto

16 pav. Trasa 1, grindinys ir pamatai iš Š. Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 16. Ditch 1, the paving and foundations from Š. Dariaus ir Girėno St.

17 pav. Drožtuvas (1) ir skobtas (2). Dariaus ir Girėno g. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 17. A drawknife (1) and a cooper's two-handed round shave (2). Dariaus ir Girėno St.

(A1901), nei į urbanistikos paminklo (UV 15) teritoriją (1 pav.). Tikėtina, kad čia XVII a. II pusėje – XIX a. I pusėje yra buvusi užmiesčio sodyba (tiesia linija ji yra apie 400 m į P nuo

2006 m. tyrinėtos rotušės (žr. *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 283–287), prie senojo Šiaulių kelio.

2008 m. tyrinėjimai papildė duomenis apie Joniškio senamiesčio ribas, Joniškio miesto urbanistinę raidą XVII–XX a., užmiesčio sodybas XVII a. II pusėje – XIX a. I pusėje.

The field evaluation in Joniškis

In 2008 larger and smaller scale evaluations were conducted (by JIKM, ŠAM) at various sites in the city of Joniškis (Fig. 1). A total area of 77.4 m^2 was excavated in Joniškis in 2008 and a total area of 824 m^2 was surveyed.

Layers dating to the 17th–18th centuries were discovered at Miesto Square 7, to the second half of the 17th – first half of the 19th centuries at Dariaus ir Girėno St. 20 and 23 and Šiaulių Senosios St. 32 and 36, non-informative layers dating to the second half of the 19th–20th centuries at M. Slančiausko St. 1–5, Parko St. 2–8, Dariaus ir Girėno St. 16–20, and Latvių St. 16–21.

The excavation at Miesto Square 7 provided information about the course of the development of the W part of the former Turgaus Square: a 17th–18th-century cultural layer, the stone foundation from a building, and contemporary artefacts (17th–18th-century household pottery (Fig. 3), 17th–19th-century stove tiles (Fig. 2), 17th and 19th-century coins, seals, an iron spur with a spike (Fig. 4), and a white kaolin pipe stem were discovered here at a depth of 80–130 cm. Some artefacts (a trim stove tile fragment, the spur, and a lead seal) were discovered in Joniškis for the first time.

The excavations at Dariaus ir Girėno St. 20 and 23 and at Šiaulių Senosios St. 32 and 36 provided valuable information about the course of the development of this part of the city. A cultural layer dating to the second half of the 17th – first half of the 19th centuries (Figs. 5–6), the foundations from two buildings (Fig. 16), stone courtyard (?) paving (Figs. 6, 13, 16), the remains of two woven fences, a storage pit, a layer of stable manure (?), and contemporary artefacts (wheel thrown household pottery (Figs. 8–10), 'pot-shaped' *(Topfkachel)* and flat stove tile sherds, fragments of leather footwear, a clay whistle (Fig. 11), a bronze brooch (Fig. 15:3), part of a ring (Fig. 15:2), two Russian Imperial copper five-kopeck coins (Fig. 14), three glass beads (Fig. 7:4–6), three iron locks (Fig. 12), a fire striker (Fig. 7:3), a chain from a scale (?) (Fig. 15:1), a drawknife (Fig. 17:1), a cooper's two-handed round shave (Fig. 17:2), horseshoes, a lead seal blank (Fig. 7:2), a pellet (Fig. 7:1), etc. were discovered here at a depth of 70–80 cm. Many of them (the clay whistle, the fragments of iron chain, the fire striker, the glass beads, and the lead seal blank) were also discovered in Joniškis for the first time.

KAUNAS

Dainius Balčiūnas

Žvalgymai Palangos, Druskininkų, Puodžių gatvėse

2008 m. rugsėjo–gruodžio mėnesiais Kauno senamiesčio R dalyje buvo atliekami gatvių dangos rekonstrukcijos darbai. Pradiniame etape buvo perklojami lietaus nuotekų tinklai. Vienur vamzdynai buvo keičiami naujais, ki-